

kouského, nýbrž i na ony osoby službou povinné, kteréž sice mají právo domovské v jiném území státním (v Uhrách), ale zdržují se v obvodu politického okresního úřadu.

Agenda politických doplňovacích úřadů týká se hlavně těchto úkonů: ony jsou povolány konati přípravné práce k odvodům, k losování, povolovati branci výhodu, aby se mohl stavěti v místě svého pobytu, udíleti pasy cestovní, přijímati žádosti za kteroukoli výhodu co do splnění služby presenční ve smyslu §§ 31—34 zák. branného, dále předsebrati příslušná šetření v téže věci, vypsati odvod, spolupůsobiti při odvádění a při všech příslušných s tím úkonech úředních, vyhotovovati vstupní listy za účelem odvodu dobrovolného, konati řízení trestní pro přestupky zákonných předpisů co do povinnosti hlášení se, promeškání odvodu a co do záповědi sňatku manželského, uveřejňovati povolávání (úřady vojenskými nařízená) k občasným cvičením nebo pro případy mobilisace, dále spolupůsobiti při každoročních shromážděních kontrolních, vésti v evidenci veškeré osoby službou povinné a do okresu příslušné nebo v něm bydlící, konečně spolupůsobiti při všeobecné mobilisaci v duchu zvláštních o tom vydaných předpisů, jakož vůbec obstarávati veškeré záležitosti, jež se týkají plnění povinnosti branné osob v okresu se zdržujících a neodvedených, resp. záležitosti, jež se týkají služební povinnosti neaktivních osob vojenských.

Velocipedy.

I. Význam.

Velociped jakožto nejmladší dopravní prostředek rozmohl se zvláště v době poslední v míře úžasné, což přičítá jest té okolnosti, že jednotlivec může bez nepoměrně značného nákladu opatřiti si k vlastní potřebě tak praktický prostředek dopravní; nemáť velociped býti jen sportem a zábavou — užíváť se ho v poslední době i k účelům vojenským a osvědčil se jako výtečný prostředek pro případ služby k podávání zpráv o nepříteli v poli.

Nejstarší úřední nařízení o velocipedech jest vyhláška vídeňského policejního ředitelství ze dne 16. dubna 1869 č. 14.317/2167 (uveřejněná v Průchově »österr. Polizeipraxis«, Vídeň 1877 str. 400) nařizující, že se při jízdě velocipedy (na kolech) po chodníku a veřejných cestách odporoučí zvláštní pozornost, ježto obecnostvo ohroženo jest v bezpečnosti tělesné. Jízda na kole spadá v obor policie silniční i jest jednak zákonodárství zemskému přenecháno příslušná ustanovení pojatí v řády policie silniční, jednak jsou i místní úřady bezpečnostní co do zvláštních místních poměrů příslušnými vydávati jízdní řády pro velocipedy. Dosud vydáno zákonných ustanovení pořádku. Sluší poznamenati, že zákonem ze dne 12. ledna 1891 č. 7 z. z. vložena byla pro království České, vyjímaje hlavní město Prahu, mezi § 9 a 10 dosud platného řádu policie silniční ze dne 15. června 1866 č. 47 z. z. tato ustanovení: Při jízdě na kole smí se použiti jen jízdní dráhy. Velocipedista povinnen jest dáti pozor na chodce, dále předjíždí-li koně (ať jízdní nebo tažné) nebo setká-li se s nimi, zejména má již na vzdálenost nejméně 20 m. dáti znamení zvonkem nebo píšťalou a plaší-li se koně, nebo kočí k opatrnosti vybízí, má velocipedista slézti — avšak nikdy v bezprostřední blízkosti koní — a pokud možno, ukryti stroj před koňmi. Při jízdě společné smí velocipedisté jeti jen jednotlivě za sebou, potkávají-li chodce, jezdce nebo povozy. Zastupitelstva obecní měst mají právo při obstarávání místní policie zaváděti zvláštní

řády o jízdě na velocipedech ve třídách, ulicích a po náměstích v obvodu města a mohou k tomu cíli v některých ulicích jízdu na kole vůbec zapovědět. Vyhláškou místodržitelství král. Českého ze dne 27. ledna 1892 č. 914 doplněn byl předpis o jízdě na kole se schválením min. vnitra prozatímní řád policie silniční o říšských silnicích v král. Českém uveřejněný vyhláškou místodržitelskou ze dne 21. června 1866 č. 49165 č. 54 z. z. Tato místodržitelská vyhláška má tatáž ustanovení jako shora cit. zemský zákon.

Zvláštní jízdni řády vydalo policejní ředitelství vídeňské a pražské pro obvod Vídně resp. Prahy; v nich jmenovitě se ukládá velocipedistům, aby opatřil si každý dovolenku, mírně jel, zachoval předepsaný směr jízdy na jízdni dráze a dále že velociped musí být opatřen zvonkem; dále zapovídá se jízda za silné mlhy, na tržistiích nebo za většího hromadění lidí, při pohřebních průvodech atd. V předních městech založeno mnoho spolků a ústavů (klubů atd.) k pěstování a poznesení jízdy na velocipedech.

II. Otázky práva trestního.

Dle zprávy ze soudní síně (uveřejněné v jednom časopise v r. 1894) dožádána prý byla generální prokuratura vídeňským vrchním zastupitelstvem státním, aby co nejdůrazněji vystupovala proti soudním rozsudkům, kteréž spočívají na příliš mírném pojmání viny velocipedistů v značné míře ohrožujících veřejnou bezpečnost. Případ byl tento: Obžalovaný přešel čtyřletého chlapce velocipodem, při čemž chlapci těžce ublíženo na těle; obžalovaný byl osvobozen v první stolici i ve druhé, načež dvůr kasační ku stížnosti generálního prokuratora na zachování zákona vznesené našel právem, že zákon (§§ 341, 427 a 335 o. zák. trest.) porušen byl těmito rozsudky osvobozovacími.

Jistého velocipedistu, jenž na kole jel v živé ulici neobyčejně rychle, ale nikomu neublížil, osvobodil soud okresní; odvolací instance však odsoudila jej na 8 dní vězení pro přestupek proti bezpečnosti tělesné dle § 431 zák. trest; ku zmateční stížnosti vznesené generální prokuraturou k zachování zákona našel kasační dvůr rozsudkem ze dne 29. dubna 1896 ad č. 4964 velocipedistu vinným dle § 427 zák. trest. a odsoudil jej k peněžitě pokutě 25 zl. Dvůr kasační poznamenal při této příležitosti v rozhodovacích důvodech, že při nastalém ohrožení života nebo tělesné bezpečnosti třetích osob dlužno vinu velocipedisty shrnouti pod hledisko § 431 zák. trest.; bez tohoto ohrožení pak pod hledisko § 427 zák. trest. (srv. časop. »Jurist. Blätter« ze dne 23. srpna 1896 č. 34).

Veřejnost řízení viz Řízení veřejné a tajné.

Věci a právo věcné.

I. Pojem a význam.

Již právo přirozené poukazuje k tomu, že mohou lidé dle svých potřeb přivlastniti si v mezích řádu právního prostředky k dosažení svých cílů životních. Člověk má tudíž právo podrobiti svým absolutním potřebám a účelům životním vše, co je nutnou podmínkou jich dosažení. Pro lidstvo je tedy veškerost předmětů, jež státi se mají lidskou činností podmínkou existence a prostředkem rozvoje lidstva, statkem společným. Věci jsou osobám podrobeny a tyto jsou povolány všecky věci uspořádati. Tento pořádek upravuje právo a zákon. V nejužším slova smyslu jsou tudíž věcmi hmotné předměty, jež pouze k vůli lidem zde jsou, by